

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

नृत्यकला विशारद (बी.ए.) कथक

परीक्षा: मे - २०२४

तृतीयवर्ष

विषय: नाट्यशास्त्र (20E BAK-311)

दि. २८/०५/२०२४

गुण : १००

वेळ :स. १०.०० ते दु. १.००

- सूचना :** १. पहिला प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २. उर्वरित प्रश्नांपैकी चार प्रश्न सोडवणे.
३. एकूण पाच प्रश्न सोडवणे. ४. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
- प्र. १. नाट्यशास्त्र या ग्रंथाची ओळख करून देऊन त्यातील तत्त्वांची आजच्या शास्त्रीय कलांशी असलेली सुसंगतता उदाहरणांसह स्पष्ट करा. (२०)
- प्र. २. नाट्यशास्त्रातील तांडवलक्षण अध्यायातील माहितीच्या आधारे 'नृत्त' हि संकल्पना स्पष्ट करा. (२०)
- प्र. ३. नाट्यधर्मी आणि लोकधर्मी या कला सादरीकरण शैलींची तुलना करून भारतीय नर्तन परंपरांमध्ये त्यांच्या प्रयोगाची चर्चा करा. (२०)
- प्र. ४. नाट्यशास्त्रातील पूर्वरंगाच्या आधारे, नाट्याचे मंचन सुरु होण्यापूर्वी समाविष्ट असलेल्या वाद्यमेळ आणि गायनाशी निगडित विविध प्राथमिक तयारीविषयी माहिती देऊन नाट्य प्रदर्शनासाठी अनुकूल वातावरण निर्मितीसाठी त्यांचे महत्त्व विशद करा. (२०)
- प्र. ५. टिपा लिहा (२०)
1. प्रवृत्ती
  2. नाट्योत्पत्ती
- प्र. ६. नाट्यशास्त्रामध्ये रंगमंडपांचे वर्गीकरण कशा प्रकारे केले आहे हे सांगून त्यांचे स्वरूप प्राचीन भारतातील नाट्य प्रदर्शनाच्या वास्तुशिल्पीय आणि अवकाशीय विचारांची कशाप्रकारे माहिती देते ते स्पष्ट करा. (२०)

English Translation

Instructions: 1) First Question is compulsory.

2) Attempt any four questions from the remaining five.

- Q. 1. Introduce the treatise of the Natayashastra and explain with examples the relevance of its principles to the Shastra-based arts of today. (20)
- Q. 2. Explain the concept of 'Nrutta' based on the information in the Tandavalakshana chapter of NatyaShastra. (20)
- Q. 3. Compare the Natyadharmi and Lokadharmi performance conventions and discuss their experimentation in Indian dance traditions. (20)
- Q. 4. Based on a Purvaranga in the Natyashastra, discuss the various preliminary preparations concerning instrumental and vocal accompaniment involved before the staging of a play and their importance in creating an atmosphere conducive to theatrical performance. (20)
- Q. 5. Short Notes (20)
1. Pravrutti
  2. Natyotpatti
- Q. 6. Explain how rangamandapas are classified in the Natyashastra and how their form conveys the architectural and spatial considerations of theatrical performance in ancient India. (20)